

Powszechny Zakład Ubezpieczeń Spółka Akcyjna

WPROWADZENIE DO SPRAWOZDANIA FINANSOWEGO

Spis treści

Wprowadzenie do sprawozdania finansowego	3
1. Wstęp.....	3
2. Wybrane jednostkowe dane finansowe PZU	4
3. Kursy wymiany złotego w stosunku do euro	4
4. Zmiany zasad (polityki) rachunkowości w roku obrotowym	4
5. Zmiany sposobu sporządzania sprawozdania finansowego i porównywalność danych.....	4
6. Korekty błędów lat ubiegłych.....	5
7. Znaczące zdarzenia, które wystąpiły po dniu bilansowym i nie zostały uwzględnione w sprawozdaniu finansowym 5	
8. Znaczące zdarzenia dotyczące lat ubiegłych ujęte w sprawozdaniu finansowym okresu sprawozdawczego	5
9. Znaczące zdarzenia dotyczące okresu sprawozdawczego mające wpływ na istotną zmianę struktury pozycji bilansowych oraz wyniku finansowego	5
10. Organy zarządzające i nadzorujące PZU	5
11. Wynagrodzenie firmy audytorskiej przeprowadzającej badania sprawozdań finansowych	7
12. Przyjęte zasady (polityka) rachunkowości.....	7
13. Wskazanie, objaśnienie i kwantyfikacja istotnych różnic pomiędzy PSR i MSSF	22

Wprowadzenie do sprawozdania finansowego

1. Wstęp

Podstawowe dane o Spółce

Powszechny Zakład Ubezpieczeń Spółka Akcyjna („PZU”, „Spółka”) posiada siedzibę w Warszawie przy Al. Jana Pawła II 24.

PZU jest wpisany do Krajowego Rejestru Sądowego w Sądzie Rejonowym dla Miasta Stołecznego Warszawy, XII Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego, do rejestru przedsiębiorców pod numerem KRS 0000009831.

Podstawowym przedmiotem działalności PZU według Polskiej Klasyfikacji Działalności i Europejskiej Klasyfikacji Działalności są pozostałe ubezpieczenia osobowe oraz ubezpieczenia majątkowe (65.12).

PZU jest jednostką dominującą Grupy Kapitałowej Powszechnego Zakładu Ubezpieczeń Spółki Akcyjnej („Grupa PZU”) i sporządza skonsolidowane sprawozdanie finansowe.

Okres objęty jednostkowym sprawozdaniem finansowym

Jednostkowe sprawozdanie finansowe sporządzono za okres 12 miesięcy od 1 stycznia do 31 grudnia 2019 roku. Dane porównywalne odnoszą się do okresu od 1 stycznia do 31 grudnia 2018 roku.

Format jednostkowego sprawozdania finansowego

Jednostkowe sprawozdanie finansowe za 2019 rok zawiera dane finansowe zaprezentowane w układzie określonym w załączniku Nr 3 do rozporządzenia Ministra Finansów z 18 października 2005 roku w sprawie zakresu informacji wykazywanych w sprawozdaniach finansowych i skonsolidowanych sprawozdaniach finansowych, wymaganych w prospekcie emisyjnym dla emitentów z siedzibą na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, dla których właściwe są polskie zasady rachunkowości (t.j. Dz. U. z 2019 roku, poz. 1449, „rozporządzenie o sprawozdaniach finansowych w prospekcie”).

Zgodnie z art. 45 ust. 1f i g ustawy o rachunkowości (t.j. Dz. U. z 2019 roku, poz. 351, „ustawa o rachunkowości”) jednostkowe sprawozdanie finansowe zostało sporządzone w postaci elektronicznej, w strukturze logicznej oraz formacie udostępnionym w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie Ministerstwa Finansów. Z uwagi na brak struktur logicznych wyczerpujących wymogi informacyjne określone w rozporządzeniu o sprawozdaniach finansowych w prospekcie, sprawozdanie sporządzono w oparciu o struktury dedykowane zakładom ubezpieczeń. W konsekwencji część informacji wymaganych we wprowadzeniu do sprawozdania finansowego emitenta została zaprezentowana w Informacji dodatkowej.

Założenie kontynuacji działalności

Jednostkowe sprawozdanie finansowe sporządzono przy założeniu kontynuowania działalności gospodarczej przez PZU w dającej się przewidzieć przyszłości, tj. w okresie co najmniej 12 miesięcy po zakończeniu okresu sprawozdawczego.

Na dzień podpisania jednostkowego sprawozdania finansowego nie stwierdzono istnienia faktów i okoliczności, które wskazywałyby na zagrożenia dla możliwości kontynuacji działalności przez PZU w okresie 12 miesięcy po zakończeniu okresu sprawozdawczego na skutek zamierzonego lub przymusowego zaniechania bądź istotnego ograniczenia dotychczasowej działalności.

Jednostka prezentacyjna

W jednostkowym sprawozdaniu finansowym, o ile nie zaznaczono inaczej, wszystkie kwoty wykazane są w tysiącach złotych.

Działalność zaniechana

W 2019 roku ani w 2018 roku PZU nie zaniechał prowadzenia jakiegokolwiek rodzaju działalności.

Sezonowość lub cykliczność działalności

Działalność PZU nie podlega znacznej sezonowości lub cykliczności.

2. Wybrane jednostkowe dane finansowe PZU

Dane z bilansu	31 grudnia 2019 tys. zł	31 grudnia 2018 tys. zł	31 grudnia 2019 tys. EUR	31 grudnia 2018 tys. EUR
Aktywa	41 596 414	43 566 528	9 767 856	10 131 751
Kapitał podstawowy	86 352	86 352	20 278	20 082
Kapitał własny, razem	14 956 862	13 924 661	3 512 237	3 238 293
Podstawowa i rozwodniona średnia ważona liczba akcji zwykłych (szt.)	863 523 000	863 523 000	863 523 000	863 523 000
Wartość księgowa na akcję zwykłą (w zł/ EUR)	17,32	16,13	4,07	3,75

Dane z technicznego rachunku ubezpieczeń majątkowych i osobowych oraz ogólnego rachunku zysków i strat	1 stycznia – 31 grudnia 2019 tys. zł	1 stycznia – 31 grudnia 2018 tys. zł	1 stycznia – 31 grudnia 2019 tys. EUR	1 stycznia – 31 grudnia 2018 tys. EUR
Składki ubezpieczeniowe przypisane brutto	13 039 385	13 002 864	3 031 146	3 047 380
Wynik techniczny ubezpieczeń majątkowych i osobowych	1 405 434	1 538 766	326 708	360 629
Wynik netto na działalności inwestycyjnej ¹⁾	2 222 784	2 151 764	516 710	504 292
Zysk (strata) netto	2 651 012	2 711 879	616 256	635 562
Podstawowa i rozwodniona średnia ważona liczba akcji zwykłych (szt.)	863 523 000	863 523 000	863 523 000	863 523 000
Podstawowy i rozwodniony zysk na jedną akcję zwykłą (w zł/ EUR)	3,07	3,14	0,71	0,74

¹⁾ Uwzględniono pozycję „Udział w zyskach (stratach) netto jednostek podporządkowanych wycenianych metodą praw własności”.

Dane ze sprawozdania z przepływów pieniężnych	1 stycznia – 31 grudnia 2019 tys. zł	1 stycznia – 31 grudnia 2018 tys. zł	1 stycznia – 31 grudnia 2019 tys. EUR	1 stycznia – 31 grudnia 2018 tys. EUR
Przepływy pieniężne netto z działalności operacyjnej	1 120 646	1 910 843	260 506	447 829
Przepływy pieniężne netto z działalności lokacyjnej	4 096 373	461 719	952 246	108 209
Przepływy pieniężne netto z działalności finansowej	(6 296 424)	(2 176 873)	(1 463 672)	(510 177)
Przepływy pieniężne netto, razem	(1 079 405)	195 689	(250 919)	45 862

3. Kursy wymiany złotego w stosunku do euro

W sprawozdaniu finansowym przyjęto następujące kursy walutowe (także w celu prezentacji wybranych danych finansowych):

EUR / PLN	1 stycznia – 31 grudnia 2019	1 stycznia – 31 grudnia 2018	31 grudnia 2019	31 grudnia 2018
Kurs średni	4,3018	4,2669	4,2585	4,3000
Kurs najwyższy w okresie	4,3891	4,3978	nd.	nd.
Kurs najniższy w okresie	4,2406	4,1423	nd.	nd.

Kursy te są:

- dla pozycji bilansu – kursami średnimi NBP na dzień bilansowy;
- dla pozycji rachunku zysków i strat oraz sprawozdania z przepływów pieniężnych – kursami wyliczonymi jako średnia arytmetyczna z kursów NBP obowiązujących na ostatni dzień każdego z miesięcy danego okresu.

4. Zmiany zasad (polityki) rachunkowości w roku obrotowym

W 2019 roku nie dokonano zmian zasad (polityki) rachunkowości.

5. Zmiany sposobu sporządzania sprawozdania finansowego i porównywalność danych

W 2019 roku nie dokonano zmian sposobu sporządzania sprawozdania finansowego.

6. Korekty błędów lat ubiegłych

W jednostkowym sprawozdaniu finansowym nie dokonano korekt błędów lat ubiegłych.

7. Znaczące zdarzenia, które wystąpiły po dniu bilansowym i nie zostały uwzględnione w sprawozdaniu finansowym

Po dniu bilansowym nie wystąpiły znaczące zdarzenia, które nie zostały uwzględnione w niniejszym sprawozdaniu finansowym.

8. Znaczące zdarzenia dotyczące lat ubiegłych ujęte w sprawozdaniu finansowym okresu sprawozdawczego

Do dnia podpisania jednostkowego sprawozdania finansowego nie wystąpiły znaczące zdarzenia dotyczące lat ubiegłych, które powinny zostać ujęte w jednostkowym sprawozdaniu finansowym.

9. Znaczące zdarzenia dotyczące okresu sprawozdawczego mające wpływ na istotną zmianę struktury pozycji bilansowych oraz wyniku finansowego

9.1 Dywidenda z Powszechnego Zakładu Ubezpieczeń na Życie SA („PZU Życie”)

W dniu 30 kwietnia 2019 roku Zwyczajne Walne Zgromadzenie PZU Życie podjęło uchwałę w sprawie podziału zysku za rok obrotowy 2018 w kwocie 1 334 885 tys. zł w następujący sposób:

- przeznaczenie na dywidendę kwoty 1 331 807 tys. zł;
- przeznaczenie na Zakładowy Fundusz Świadczeń Socjalnych kwoty 3 078 tys. zł.

Dzień dywidendy ustalono na 30 kwietnia 2019 roku, a dzień wypłaty dywidendy na 3 września 2019 roku. Dywidenda została wypłacona we wskazanym dniu. Kwota ta zwiększyła przychody z lokat w jednostkach podporządkowanych.

9.2 Wypłacone dywidendy

Zagadnienie opisano w punkcie 7.2 Dodatkowych informacji i objaśnień.

10. Organy zarządzające i nadzorujące PZU

10.1 Zarząd PZU

Od 1 stycznia 2019 roku w skład Zarządu PZU wchodził:

- Paweł Surówka – Prezes Zarządu PZU;
- Roger Hodgkiss – Członek Zarządu PZU;
- Tomasz Kulik – Członek Zarządu PZU;
- Maciej Rapkiewicz – Członek Zarządu PZU;
- Małgorzata Sadurska – Członek Zarządu PZU.

27 marca 2019 roku Rada Nadzorcza PZU podjęła uchwałę w sprawie powołania Pawła Surówki w skład Zarządu PZU nowej kadencji, powierzając mu pełnienie funkcji Prezesa Zarządu PZU.

Powołanie Pawła Surówki nastąpiło na okres wspólnej kadencji rozpoczynającej się z chwilą podjęcia uchwały Rady Nadzorczej PZU w sprawie powołania i obejmującej trzy pełne lata obrotowe 2020-2022.

28 marca 2019 roku Rada Nadzorcza PZU podjęła uchwały w sprawie powołania w skład Zarządu PZU nowej kadencji następujących osób:

- Tomasza Kulika, powierzając mu pełnienie funkcji Członka Zarządu PZU;
- Macieja Rapkiewicza, powierzając mu pełnienie funkcji Członka Zarządu PZU;
- Małgorzaty Sadurskiej, powierzając jej pełnienie funkcji Członka Zarządu PZU;
- Marcina Eckerta, powierzając mu pełnienie funkcji Członka Zarządu PZU;
- Adama Brzozowskiego, powierzając mu pełnienie funkcji Członka Zarządu PZU;

- Elżbiety Häuser-Schöneich, powierzając jej pełnienie funkcji Członka Zarządu PZU.

W przypadku Adama Brzozowskiego i Elżbiety Häuser-Schöneich powołanie nastąpiło od 25 maja 2019 roku, na okres wspólnej kadencji rozpoczynającej się z chwilą powołania Prezesa Zarządu PZU i obejmującej trzy pełne lata obrotowe 2020-2022.

W przypadku pozostałych osób powołanie nastąpiło z dniem 28 marca 2019 roku na okres wspólnej kadencji rozpoczynającej się z chwilą powołania Prezesa Zarządu PZU i obejmującej trzy pełne lata obrotowe 2020-2022.

Roger Hodgkiss pełnił funkcję Członka Zarządu PZU do dnia ZWZ PZU na zasadzie sprawowania mandatu zgodnie z art. 369 § 4 Kodeksu spółek handlowych.

23 października 2019 roku Rada Nadzorcza PZU podjęła uchwałę dotyczącą powołania Aleksandry Agatowskiej w skład Zarządu PZU, powierzając jej pełnienie funkcji Członka Zarządu PZU. Powołanie nastąpiło z dniem 24 października 2019 roku na okres wspólnej kadencji obejmującej trzy pełne lata obrotowe 2020-2022.

19 lutego 2020 roku Aleksandra Agatowska złożyła rezygnację z pełnienia funkcji Członka Zarządu PZU z tym samym dniem.

Na dzień podpisania jednostkowego sprawozdania finansowego w skład Zarządu PZU wchodził:

- Paweł Surówka – Prezes Zarządu PZU;
- Adam Brzozowski – Członek Zarządu PZU;
- Marcin Eckert – Członek Zarządu PZU;
- Elżbieta Häuser-Schöneich – Członek Zarządu PZU;
- Tomasz Kulik – Członek Zarządu PZU;
- Maciej Rapkiewicz – Członek Zarządu PZU;
- Małgorzata Sadurska – Członek Zarządu PZU.

10.2 Rada Nadzorcza PZU

Od 1 stycznia 2019 roku w skład Rady Nadzorczej PZU wchodził:

- Maciej Łopiński – Przewodniczący Rady;
- Paweł Górecki – Wiceprzewodniczący Rady;
- Alojzy Nowak – Sekretarz Rady;
- Marcin Chludziński – Członek Rady;
- Agata Górnicka – Członek Rady;
- Robert Jastrzębski – Członek Rady;
- Katarzyna Lewandowska – Członek Rady;
- Robert Śnitko – Członek Rady;
- Maciej Zaborowski – Członek Rady.

24 maja 2019 roku ZWZ PZU ustaliło liczbę członków Rady Nadzorczej PZU na 11 osób i powołało w skład Rady Nadzorczej PZU nowej kadencji: Macieja Łopińskiego, Roberta Jastrzębskiego, Alojzego Nowaka, Marcina Chludzińskiego, Agatę Górnicką, Roberta Śnitko, Elżbietę Mączyńską-Ziemacką, Tomasza Kuczura, Krzysztofa Opolskiego, Macieja Zaborowskiego. Powołanie nastąpiło na okres wspólnej kadencji, która obejmuje trzy kolejne pełne lata obrotowe 2020 – 2022.

Ponadto 24 maja 2019 roku Prezes Rady Ministrów działając w imieniu Skarbu Państwa Rzeczypospolitej Polskiej powołał na podstawie § 20 ust. 7 Statutu PZU Pawła Góreckiego na Członka Rady Nadzorczej PZU.

Od 24 maja 2019 roku do dnia podpisania jednostkowego sprawozdania finansowego w skład Rady Nadzorczej PZU wchodził:

- Maciej Łopiński – Przewodniczący Rady;
- Paweł Górecki – Wiceprzewodniczący Rady;
- Alojzy Nowak – Sekretarz Rady;
- Marcin Chludziński – Członek Rady;
- Agata Górnicka – Członek Rady;
- Robert Jastrzębski – Członek Rady;
- Tomasz Kuczur – Członek Rady;

- Elżbieta Mączyńska-Ziemacka – Członek Rady;
- Krzysztof Opolski – Członek Rady;
- Robert Śnitko – Członek Rady;
- Maciej Zaborowski – Członek Rady.

10.3 Dyrektorzy Grupy PZU

Oprócz Członków Zarządu kluczowym personelem kierowniczym w Grupie PZU są także Dyrektorzy Grupy PZU.

Od 1 stycznia 2019 roku Dyrektorami Grupy PZU byli:

- Aleksandra Agatowska;
- Tomasz Karusewicz;
- Bartłomiej Litwińczuk;
- Dorota Macieja;
- Roman Pałac.

Z dniem 30 kwietnia 2019 r. Tomasz Karusewicz został odwołany z funkcji Dyrektora Grupy PZU. Od 1 do 24 maja 2019 r. Roger Hodgkiss pełnił funkcję Dyrektora Grupy PZU w PZU Życie. Z dniem 25 maja 2019 r. na Dyrektora Grupy PZU w PZU Życie powołano Adama Brzozowskiego. W związku z powołaniem do Zarządu PZU, z dniem 23 października 2019 r. z funkcji Dyrektora Grupy PZU odwołano Aleksandrę Agatowską. Z dniem 20 lutego 2020 roku Aleksandrę Agatowską ponownie powołano na stanowisko Dyrektora Grupy PZU.

Na dzień podpisania jednostkowego sprawozdania finansowego Dyrektorami Grupy PZU byli:

- Aleksandra Agatowska (PZU);
- Adam Brzozowski (PZU Życie);
- Bartłomiej Litwińczuk (PZU);
- Dorota Macieja (PZU);
- Roman Pałac (PZU).

11. Wynagrodzenie firmy audytorskiej przeprowadzającej badania sprawozdań finansowych

Informacje o wynagrodzeniu firmy audytorskiej przeprowadzającej badania sprawozdań finansowych, przedstawione zgodnie z zapisami punktu 12.a podpunkt b części „B. Dodatkowe Noty Objasniające” załącznika nr 3 do rozporządzenia o sprawozdaniach finansowych w prospekcie, umieszczono w punkcie 32.1 Dodatkowych informacji i objaśnień.

12. Przyjęte zasady (polityka) rachunkowości

W myśl art. 45 ust. 1a ustawy o rachunkowości, sprawozdania finansowe emitentów papierów wartościowych dopuszczonych do obrotu na jednym z rynków regulowanych krajów Europejskiego Obszaru Gospodarczego mogą być sporządzane zgodnie z Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości Finansowej oraz związanymi z nimi interpretacjami ogłoszonymi w formie rozporządzeń Komisji Europejskiej („MSSF”).

Z uwagi na fakt, że Walne Zgromadzenie PZU nie podjęło decyzji, o której mowa w art. 45 ust. 1c ustawy o rachunkowości, w sprawie sporządzania sprawozdań finansowych zgodnie z MSSF, jednostkowe sprawozdanie finansowe PZU za rok obrotowy zakończony 31 grudnia 2019 roku sporządzono zgodnie z ustawą o rachunkowości oraz w wydanych na jej podstawie aktami wykonawczymi, m.in.:

- rozporządzeniem Ministra Finansów z 12 kwietnia 2016 roku w sprawie szczególnych zasad rachunkowości zakładów ubezpieczeń i zakładów reasekuracji (Dz. U. z 2016 roku, poz. 562 „rozporządzenie w sprawie rachunkowości ubezpieczycieli”);
- rozporządzeniem Ministra Finansów z 12 grudnia 2001 roku w sprawie szczegółowych zasad uznawania, metod wyceny, zakresu ujawniania i sposobu prezentacji instrumentów finansowych (Dz. U. z 2017 roku, poz. 277),

a także przyjętymi zasadami (polityką) rachunkowości i zwanymi dalej łącznie Polskimi Standardami Rachunkowości („PSR”).

Inne ważne akty prawne mające zastosowanie do jednostkowego sprawozdania finansowego obejmują ustawę z 11 września 2015 roku o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej (t.j. Dz. U. z 2019 roku, poz. 381 z późn. zm. „ustawa o działalności ubezpieczeniowej”).

W sprawach nieuregulowanych ustawą o rachunkowości oraz wydanymi na jej podstawie aktami wykonawczymi, stosuje się odpowiednio Krajowe Standardy Rachunkowości i/lub MSSF.

12.1 Wartości niematerialne i prawne

Wartości niematerialne i prawne są rozpoznawane, jeżeli jest prawdopodobne, że w przyszłości spowodują wpływ korzyści ekonomicznych, które mogą być powiązane z tymi aktywami i obejmują nabyte przez PZU, zaliczane do aktywów trwałych, prawa majątkowe nadające się do gospodarczego wykorzystania, o przewidywanym okresie użyteczności dłuższym niż rok, przeznaczone do używania na potrzeby PZU.

Wartości niematerialne i prawne obejmują w szczególności: oprogramowanie komputerowe, autorskie prawa majątkowe, licencje oraz koncesje.

Wartości niematerialne i prawne wyceniane są wg cen nabycia lub kosztów wytworzenia pomniejszonych o odpisy amortyzacyjne, a także o odpisy z tytułu trwałej utraty wartości.

Wartości niematerialne i prawne amortyzowane są przy zastosowaniu metody liniowej przez przewidywany okres użytkowania, zgodnie z planem amortyzacji przyjętym przez PZU, który odpowiada ich szacowanemu okresowi użyteczności ekonomicznej, przy zastosowaniu rocznych stawek amortyzacji od 20% do 50%.

W uzasadnionych przypadkach, po indywidualnej analizie, dopuszcza się stosowanie innej stawki amortyzacji adekwatnej do przewidywanego okresu użytkowania danego składnika wartości niematerialnych. W związku z podjętą decyzją dotyczącą planowanego okresu użytkowania systemu produktowego Platforma Everest w PZU przez okres 10 lat, przyjęto dla niego roczną stawkę amortyzacji 10%.

Wartości niematerialne i prawne o wartości jednostkowej nieprzekraczającej 3 500 zł zaliczane są do kosztów w miesiącu oddania ich do używania.

12.2 Lokaty

12.2.1. Lokaty w nieruchomości

Lokaty w nieruchomości obejmują: grunty własne, prawa wieczystego użytkowania gruntu, budowle i budynki, a także będące odrębną własnością lokale, spółdzielcze własnościowe prawa do lokalu mieszkalnego, spółdzielcze prawa do lokalu użytkowego, inwestycje budowlane oraz zaliczki na poczet inwestycji budowlanych.

Lokaty w nieruchomości są wyceniane wg cen nabycia lub kosztu wytworzenia z uwzględnieniem przeszacowania dokonanego na podstawie odrębnych przepisów (ostatnie takie przeszacowanie przeprowadzono 1 stycznia 1995 roku, a jego skutki odniesiono na kapitał z aktualizacji wyceny), pomniejszonej o wartość naliczonego na dzień bilansowy umorzenia z uwzględnieniem odpisów z tytułu trwałej utraty wartości.

Nieruchomości amortyzowane są przy zastosowaniu metody liniowej przez przewidywany okres użytkowania, zgodnie z planem amortyzacji przyjętym przez PZU, który odpowiada ich szacowanemu okresowi użyteczności ekonomicznej, przy zastosowaniu rocznych stawek amortyzacji dla kluczowych składników danej kategorii, przedstawionych poniżej. W uzasadnionych przypadkach PZU może ustalać indywidualnie stawki amortyzacji zgodnie z obowiązującym planem amortyzacji. Grunty własne oraz inwestycje budowlane i zaliczki na poczet inwestycji nie podlegają amortyzacji.

Kategoria aktywów	Stawka amortyzacji
Spółdzielcze własnościowe prawo do lokalu mieszkalnego oraz spółdzielcze prawo do lokalu użytkowego	2,5%
Budynki i budowle	1,5 – 10%

12.2.2. Udziały lub akcje w jednostkach podporządkowanych

Udziały lub akcje w jednostkach podporządkowanych wyceniane są metodą praw własności.

Metoda praw własności polega na wycenie akcji lub udziałów w jednostce podporządkowanej w cenie ich nabycia powiększonej lub pomniejszonej o, przypadające na rzecz PZU, zwiększenia lub zmniejszenia kapitału własnego jednostki podporządkowanej,

jakie nastąpiły od dnia objęcia kontroli, uzyskania współkontroli lub znaczącego wpływu do dnia bilansowego, przy czym udział w zwiększeniach lub zmniejszeniach kapitału własnego jednostki podporządkowanej koryguje się o:

- odpis wartości firmy (dokonywany metodą liniową przez okres do dwudziestu lat);
- odpis różnicy w wycenie aktywów netto według ich wartości godziwych i wartości księgowych przypadających na dany okres sprawozdawczy.

Różnice w wycenie aktywów netto według ich wartości godziwych i wartości księgowych obejmują głównie zidentyfikowane w trakcie procesu alokacji ceny nabycia wartości niematerialne i prawne oraz inne przeszacowania, takie jak m.in.:

- znaki towarowe – amortyzowane metodą liniową najczęściej przez okres identyczny z okresem amortyzacji wartości firmy;
- ubezpieczenia - przyszłe zyski z zakupionego portfela umów ubezpieczenia (ang. value in force) - amortyzowane przez okres obowiązywania umów ubezpieczenia;
- inne przeszacowania do wartości godziwych tych składników aktywów i zobowiązań jednostek podporządkowanych, które nie były wyceniane w wartości godziwej;
- ujęcie wpływu podatku odroczonego na aktywa netto jednostki podporządkowanej wynikającego ze wskazanych powyżej różnic.

Skutki wyceny akcji i udziałów w jednostkach podporządkowanych metodą praw własności ujmuje się w następujący sposób:

- przeszacowania akcji i udziałów w jednostkach podporządkowanych do wartości powyżej ceny nabycia ujmowane są w kapitale z aktualizacji wyceny;
- przeszacowania akcji i udziałów w jednostkach podporządkowanych do wartości poniżej ceny ich nabycia ujmowane są w rachunku zysków i strat.

Trwała utrata wartości

Na koniec każdego roku obrotowego oraz każdorazowo, gdy istnieją przesłanki, że mogło dojść do utraty wartości, akcje i udziały jednostek podporządkowanych oraz wartość firmy poddaje się testom na utratę wartości. Odpisy z tytułu trwałej utraty wartości rozpoznawane są w rachunku zysków i strat.

Test na utratę wartości firmy oparty jest na porównaniu wartości odzyskiwalnej poszczególnej jednostki lub ośrodka wypracowującego przepływy pieniężne z jej wartością bilansową. W sytuacji, gdy wartość użytkowa, wyrażona jako wartość bieżąca oczekiwanych przyszłych korzyści ekonomicznych netto, zdyskontowanych przy zastosowaniu bieżącej rynkowej stopy zwrotu dla podobnych aktywów finansowych jest niższa od wartości bilansowej tworzy się odpis aktualizujący, który zalicza się do rachunku zysków i strat. Dla jednostek notowanych na aktywnym rynku wartość odzyskiwaną szacuje się w oparciu o wartość godziwą.

Ustalenie wartości odzyskiwalnej poszczególnej jednostki lub ośrodka wypracowującego przepływy pieniężne wymaga profesjonalnego osądu i oceny przyjętych założeń między innymi: roli gospodarczej jednostki, stopy dyskontowej, stopy wolnej od ryzyka, współczynnika beta, aktywności rynku, na którym notowane są jednostki oraz prognozowanych przepływów pieniężnych.

12.2.3. Instrumenty finansowe

Instrumenty finansowe są klasyfikowane w momencie nabycia do następujących kategorii:

- aktywa finansowe i zobowiązania finansowe przeznaczone do obrotu;
- aktywa finansowe utrzymywane do terminu wymagalności;
- pożyczki udzielone i należności własne;
- aktywa finansowe dostępne do sprzedaży.

Aktywa i zobowiązania finansowe ujmowane są w bilansie w momencie, gdy PZU staje się stroną wiążącego kontraktu, z którego wynika, iż ponosi ryzyko i staje się beneficjentem korzyści związanych z instrumentem finansowym. W przypadku transakcji zawieranych na zorganizowanym rynku, nabycie bądź sprzedaż aktywów i zobowiązań finansowych ujmuje się w księgach w dacie zawarcia transakcji.

Instrumenty finansowe ujmowane są początkowo wg wartości godziwej skorygowanej o koszty transakcji, które mogą być bezpośrednio przypisane do nabycia lub wystawienia danego instrumentu finansowego. Wartością godziwą instrumentu finansowego w momencie jego początkowego ujęcia jest zwykle jego cena transakcyjna, o ile charakter instrumentu finansowego nie wskazuje, że jest inaczej.

W przypadku instrumentów finansowych przynoszących przychody odsetkowe, odsetki naliczane są począwszy od następnego dnia po dniu rozliczenia transakcji.

W wartości godziwej dłużnych papierów wartościowych uwzględniane są naliczone na dzień bilansowy odsetki, zgodnie z warunkami emisji z uwzględnieniem pełnej wartości odsetek kupionych, ale nie rozliczonych, a także odsetek przyznaných, ale nie wypłaconych.

Rozchód instrumentów finansowych ustala się wg zasady „pierwsze weszło – pierwsze wyszło” (ang. FIFO).

Wartości godziwe instrumentów finansowych określa się na podstawie dostępnych publicznie kwotowań na aktywnym rynku, a w przypadku ich braku – przy wykorzystaniu modeli wyceny odnoszonych do publikowanych notowań instrumentów finansowych, stóp procentowych i indeksów giełdowych.

Wyjątek stanowią akcje i udziały, których wartości godziwej nie można wiarygodnie oszacować. W tej sytuacji wyceniane są one wg kosztu nabycia z uwzględnieniem odpisów z tytułu trwałej utraty wartości.

Instrumenty finansowe przeznaczone do obrotu

Do instrumentów finansowych przeznaczonych do obrotu zalicza się aktywa nabyte w celu osiągnięcia korzyści ekonomicznych wynikających z krótkoterminowych zmian cen oraz wahań innych czynników rynkowych albo krótkiego czasu trwania nabytego instrumentu, a także instrumenty pochodne, o ile nie zostały one uznane za instrumenty zabezpieczające.

Do instrumentów finansowych przeznaczonych do obrotu zalicza się również zobowiązania do dostarczenia pożyczonych papierów wartościowych oraz innych instrumentów finansowych, w przypadku zawarcia przez jednostkę umowy sprzedaży krótkiej.

Aktywa finansowe zaliczone przez jednostkę do przeznaczonych do obrotu nie są przekwalifikowywane do innych kategorii.

Instrumenty finansowe przeznaczone do obrotu wycenia się wg wartości godziwej.

Instrumenty pochodne

Instrumenty pochodne ujmuje się w księgach rachunkowych w wartości godziwej na dzień zawarcia transakcji i w późniejszych okresach wycenia się w wartości godziwej.

Dla instrumentów pochodnych notowanych na aktywnym rynku za wartość godziwą przyjmuje się cenę zamknięcia notowań na dzień bilansowy.

Wartość godziwa instrumentów pochodnych nienotowanych na aktywnym rynku, w tym kontraktów terminowych (ang. forward) oraz kontraktów zamiany oprocentowania typu IRS (ang. interest rate swap) określana jest metodą zdyskontowanych przyszłych przepływów pieniężnych. W przypadku walut, dla których dostępne są odpowiednie dane rynkowe, krzywe stóp procentowych stosowane do wyceny są budowane przy założeniu, że stawki wolne od ryzyka pochodzą z krzywych OIS (ang. overnight indexed swaps), w sposób uwzględniający walutę depozytu zabezpieczającego. Dla pozostałych walut, krzywe stóp procentowych są budowane na bazie dostępnych kwotowań instrumentów pochodnych.

Instrumenty pochodne wykazuje się w bilansie w pozycji „Pozostałe lokaty” aktywów lub w pozycji „Pozostałe zobowiązania” pasywów.

Zmiany wartości godziwej instrumentów pochodnych nie będących instrumentami zabezpieczającymi ujmowane są w rachunku zysków i strat okresu sprawozdawczego.

Aktywa finansowe utrzymywane do terminu wymagalności

Do aktywów finansowych utrzymywanych do terminu wymagalności zalicza się aktywa finansowe niezakwalifikowane do pożyczek udzielonych i należności własnych, dla których zawarte kontrakty ustalają termin wymagalności spłaty wartości nominalnej oraz określają prawo do otrzymania w ustalonych terminach korzyści ekonomicznych, na przykład odsetek, w stałej lub możliwej do ustalenia kwocie, pod warunkiem, że PZU zamierza i może utrzymać te aktywa do czasu, gdy staną się one wymagalne (w szczególności dłużne papiery wartościowe).

Klasyfikacja ta w znacznym stopniu oparta jest na subiektywnej ocenie Zarządu PZU, który dokonując analizy określa swój zamiar i możliwości utrzymywania tych instrumentów finansowych do terminu wymagalności. Ocena ta jest oparta na analizie sytuacji majątkowej i finansowej oraz dopasowania aktywów i zobowiązań PZU.

Aktywa finansowe utrzymywane do terminu wymagalności wyceniane są na dzień bilansowy wg skorygowanej ceny nabycia z uwzględnieniem odpisów z tytułu trwałej utraty wartości.

Pożyczki udzielone i należności własne

Do pożyczek udzielonych i należności własnych zalicza się, niezależnie od terminu ich zapadalności (zapłaty), aktywa finansowe powstałe na skutek wydania bezpośrednio drugiej stronie kontraktu środków pieniężnych.

Do pożyczek zalicza się także transakcje typu buy-sell-back oraz lokaty terminowe w instytucjach kredytowych bez względu na okres zapadalności lokaty.

Pożyczki udzielone, w tym lokaty terminowe i należności własne, wykazuje się wg skorygowanej ceny nabycia z uwzględnieniem odpisów z tytułu trwałej utraty wartości.

Otrzymane oraz naliczone odsetki od lokat terminowych w instytucjach kredytowych przypadające na okres sprawozdawczy wykazuje się w pozycji „Przychody z lokat terminowych w instytucjach kredytowych” ogólnego rachunku zysków i strat.

Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży

Do aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży zalicza się aktywa niezaklasyfikowane do opisanych powyżej kategorii tj.:

- instrumentów finansowych przeznaczonych do obrotu;
- aktywów finansowych utrzymywanych do terminu wymagalności;
- pożyczek udzielonych i należności własnych.

Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży wyceniane są wg wartości godziwej, a gdy jej ustalenie w sposób wiarygodny nie jest możliwe – według ceny nabycia z uwzględnieniem trwałej utraty wartości.

Różnica pomiędzy wartością godziwą aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży a ich ceną nabycia, a w przypadku instrumentów dłużnych – skorygowaną ceną nabycia, odnoszona jest na kapitał z aktualizacji wyceny.

Skutki przeszacowania instrumentów dłużnych dostępnych do sprzedaży do skorygowanej ceny nabycia wykazywane są w rachunku zysków i strat.

W przypadku wystąpienia trwałej utraty wartości instrumentów dostępnych do sprzedaży, rozpoznane uprzednio w kapitale z aktualizacji wyceny straty z wyceny odnosi się w ciężar ogólnego rachunku zysków i strat.

W przypadku ustania przyczyny, dla której dokonano odpisu aktualizującego wartość aktywów, równowartość całości lub odpowiedniej części uprzednio dokonanego odpisu aktualizującego ujmuje się w ogólnym rachunku zysków i strat.

Należności depozytowe od cedentów

Należności depozytowe od cedentów obejmują depozyty szkodowe i składkowe zatrzymane przez zakłady ubezpieczeń, którym PZU udziela pokrycia reasekuracyjnego. Stanowią one część płatności należnych PZU, ale zatrzymanych jako zabezpieczenie przyszłych roszczeń z tytułu odszkodowań.

Należności depozytowe od cedentów wyceniane są w kwocie wymaganej zapłaty, określanej zgodnie z warunkami umowy reasekuracji, uwzględniającej, w przypadku gdy depozyt stanowi instrument finansowy, również wycenę tego instrumentu oraz odpisy z tytułu trwałej utraty wartości.

Transakcje nabycia i sprzedaży instrumentów finansowych, których treść ekonomiczna jest odmienna od treści prawnej transakcji

W ocenie PZU transakcje warunkowego zakupu z przyrzeczeniem odsprzedaży oraz transakcje warunkowej sprzedaży z przyrzeczeniem odkupu nie oznaczają transferu praw i obowiązków związanych z danym instrumentem finansowym, stosowana jest zatem klasyfikacja ww. transakcji odpowiednio jako pożyczki lub zobowiązania. Transakcje te wyceniane są według skorygowanej ceny nabycia.

Trwała utrata wartości aktywów finansowych

Ocenę, czy występują obiektywne dowody trwałej utraty wartości składnika aktywów finansowych lub grupy aktywów finansowych, przeprowadza się na koniec każdego okresu sprawozdawczego.

W przypadku wystąpienia obiektywnych dowodów trwałej utraty wartości wynikających ze zdarzeń zaistniałych po pierwotnym ujęciu składników aktywów finansowych i powodujących zmniejszenie oczekiwanych przyszłych przepływów pieniężnych dokonuje się stosownych odpisów w ciężar kosztów bieżącego okresu. Nie ujmuje się oczekiwanych strat z tytułu trwałej utraty wartości w wyniku przyszłych zdarzeń, bez względu na stopień prawdopodobieństwa ich zajścia.

Do obiektywnych dowodów trwałej utraty wartości zalicza się informacje dotyczące następujących zdarzeń:

- znaczące trudności finansowe emitenta lub dłużnika;
- niedotrzymanie warunków umowy, np. niespłacenie albo zaleganie ze spłaceniem odsetek lub nominału;
- przyznanie pożyczkobiorcy przez pożyczkodawcę, ze względów ekonomicznych lub prawnych, wynikających z trudności finansowych pożyczkobiorcy, udogodnienia, którego w innym przypadku pożyczkodawca by nie udzielił;
- wysokie prawdopodobieństwo likwidacji, upadłości lub innej reorganizacji finansowej pożyczkobiorcy;
- zanik aktywnego rynku na dany składnik aktywów finansowych ze względu na trudności finansowe emitenta;
- obserwowane dane wskazujące na możliwy do zmierzenia spadek oszacowanych przyszłych przepływów pieniężnych związanych z grupą aktywów finansowych od momentu ich początkowego ujęcia, mimo że nie można jeszcze ustalić spadku dotyczącego pojedynczego składnika grupy aktywów finansowych, w tym:
  - negatywne zmiany dotyczące statusu płatności pożyczkobiorców w grupie (np. zwiększona ilość opóźnionych płatności) lub
  - niekorzystne zmiany sytuacji gospodarczej w danej branży, regionie itp., które wpływają na pogorszenie zdolności płatniczej dłużników;
- znaczący i przedłużający się spadek wartości godziwej inwestycji w instrument kapitałowy poniżej kosztu nabycia;
- niekorzystne zmiany środowiska technologicznego, rynkowego, gospodarczego, prawnego lub innego, w którym działa emitent instrumentów kapitałowych, które wskazują na możliwość nieodzyskania kosztów inwestycji w ten instrument kapitałowy.

W przypadku wystąpienia dowodów trwałej utraty wartości instrumentów finansowych dostępnych do sprzedaży, straty rozpoznane uprzednio w kapitale z aktualizacji wyceny odnosi się w ciężar rachunku zysków i strat.

Odpisy z tytułu trwałej utraty wartości aktywów utrzymywanych do terminu wymagalności i pożyczek ustala się w wysokości różnicy pomiędzy wartością bilansową składnika aktywów, a wartością bieżącą oszacowanych przyszłych przepływów pieniężnych, zdyskontowanych przy zastosowaniu efektywnej stopy procentowej ustalonej przy początkowym ujęciu (pierwotnej efektywnej stopy procentowej).

Odpisy z tytułu trwałej utraty wartości instrumentów kapitałowych notowanych na rynkach regulowanych, jednostek uczestnictwa w funduszach inwestycyjnych otwartych i certyfikatów funduszy inwestycyjnych zamkniętych klasyfikowanych jako dostępne do sprzedaży mogą być dokonane są jeżeli spełnione są łącznie warunki:

- ujemna różnica pomiędzy wartością bieżącą a wartością nabycia stanowi co najmniej 30% wartości nabycia;
- wartość aktywa na koniec każdego z 12 kolejnych miesięcy była niższa od wartości nabycia.

Odpisu nie dokonuje się, jeżeli uznaje się, że zdarzenia, o których mowa powyżej są odwracalne w okresie 6 miesięcy od daty bilansowej lub istnieją inne przesłanki wskazujące na przejściowy charakter tych spadków.

Lokaty zagraniczne

Lokaty zagraniczne to lokaty umiejscowione poza granicami Polski.

Umiejscowienie lokat określa: w przypadku aktywów notowanych na rynkach regulowanych – kraj ich emitenta, w przypadku innych lokat – miejsce ich realizacji, co oznacza w szczególności:

- dla dłużnych papierów wartościowych, pożyczek i należności oraz innych instrumentów finansowych o zagwarantowanej stopie dochodu – kraj siedziby emitenta, kraj pożyczkobiorcy, kraj dłużnika;
- dla akcji, udziałów oraz innych instrumentów finansowych dających prawo do udziału w kapitale - siedziba tej spółki;

- dla jednostek uczestnictwa i certyfikatów inwestycyjnych w funduszach inwestycyjnych lub w innych funduszach wspólnego lokowania - kraj siedziby zarządzającego danym funduszem.

Rachunkowość zabezpieczeń

Sposób ujęcia wyników wyceny pozycji zabezpieczającej i pozycji zabezpieczanej uzależniony jest od rodzaju zabezpieczenia.

Przed rozpoczęciem zabezpieczenia dokonuje się jego klasyfikacji do kategorii zabezpieczenia wartości godziwej lub zabezpieczenia przepływów pieniężnych.

W przypadku zabezpieczenia wartości godziwej, zyski lub straty ze zmiany wartości godziwej instrumentu zabezpieczającego ujmuje się w rachunku zysków i strat.

Zyski lub straty z wyceny wartości godziwej instrumentu zabezpieczającego przepływy pieniężne, w części uznanej za zabezpieczenie efektywne, odnosi się na kapitał z aktualizacji wyceny. Efekt przeszacowania instrumentu zabezpieczającego w części uznanej za nieefektywne zabezpieczenie zalicza się do przychodów lub kosztów działalności lokacyjnej.

W przypadku zabezpieczenia przepływów pieniężnych z dłużnych instrumentów finansowych o zmiennej stopie odsetkowej polegającego na zamianie stopy zmiennej na stopę stałą (poprzez interest rate swap), kwoty ujęte w kapitale własnym przeklasyfikowuje się do zysków i strat bieżącego okresu w tym samym okresie lub okresach, w których zabezpieczane planowane przepływy pieniężne wywierają wpływ na zyski i straty bieżącego okresu.

12.3 Należności

Należności ewidencjonuje się w wartości ustalonej przy ich powstaniu. Na dzień bilansowy należności wykazuje się w kwocie wymaganej zapłaty po pomniejszeniu o odpisy z tytułu trwałej utraty wartości. Odpisy na należności nieściągalne lub wątpliwe tworzy się w oparciu o analizę sytuacji majątkowej i finansowej dłużników, analizę struktury wiekowej należności oraz historii ściągalności należności, oceniając w ten sposób stopień prawdopodobieństwa zapłaty.

12.3.1. Należności z tytułu ubezpieczeń bezpośrednich

Należności z tytułu ubezpieczeń bezpośrednich obejmują należności od ubezpieczających z tytułu składek opłacanych ratalnie oraz składek zaległych, należności od pośredników ubezpieczeniowych, tj. brokerów ubezpieczeniowych, agentów i innych pośredników oraz inne należności.

Należności od ubezpieczających

PZU dokonuje przeglądu należności od ubezpieczających w celu stwierdzenia czy istnieją przesłanki wskazujące na możliwość trwałej utraty ich wartości.

Przeprowadza się ocenę zbiorczą trwałej utraty wartości należności, w wyniku której zostaje oszacowany odpis ogólny.

Odpis ogólny jest szacowany na podstawie przyjętego modelu oceny trwałej utraty wartości należności. W modelu odpis ustala się w drodze łącznej oceny trwałej utraty wartości należności od ubezpieczających grupowanych według podobnych charakterystyk ryzyka kredytowego.

Dla należności zapadłych sporządzana jest struktura wiekowa, w zależności od czasu przeterminowania. Odpis ogólny oblicza się w poszczególnych przedziałach przeterminowania na podstawie wskaźników nieściągalności należności zapadłych ustalonych na podstawie analizy historycznej.

Dla należności niewymagalnych ustalana jest wartość należności, która prawdopodobnie stanie się wymagalna na podstawie historycznej analizy odsetka należności niespłacanych w terminie. Od tej kwoty należności tworzony jest odpis w wysokości wskaźnika nieściągalności należności zapadłych dla najkrótszego okresu przeterminowania.

Odpisy aktualizujące wartość należności z tytułu ubezpieczeń bezpośrednich zalicza się do pozostałych kosztów technicznych.

12.3.2. Należności z tytułu reasekuracji

Należności z tytułu reasekuracji obejmują należności z tytułu rozrachunków z cedentami, reasekuratorami oraz brokerami reasekuracyjnymi wynikające z reasekuracji czynnej oraz reasekuracji biernej i retrocesji. Należności te dotyczą w szczególności udziału reasekuratorów w wypłaconych przez ubezpieczyciela odszkodowaniach i świadczeniach, prowizji reasekuracyjnych i udziałów w zyskach reasekuratorów.

Odpisy aktualizujące wartość należności z tytułu reasekuracji zalicza się do pozostałych kosztów technicznych.

12.3.3. Inne należności

Do innych należności zalicza się m.in. należności z tytułu należnych dywidend, należności od budżetu oraz należności z tytułu wykonywania czynności komisarza awaryjnego.

Odpisy aktualizujące wartość innych należności zalicza się do pozostałych kosztów operacyjnych.

12.4 Rzeczowe składniki aktywów

Rzeczowe składniki aktywów obejmują rzeczowe aktywa trwałe z wyłączeniem nieruchomości, zakwalifikowanych do lokat, o przewidywanym okresie ekonomicznej użyteczności dłuższym niż rok, kompletne, zdatne do użytku i przeznaczone na potrzeby PZU.

Zalicza się do nich w szczególności:

- maszyny, urządzenia, środki transportu, sprzęt informatyczny i inne;
- ulepszenia w obcych środkach trwałych.

Rzeczowe składniki aktywów wykazywane są wg cen nabycia lub kosztów wytworzenia, pomniejszonych o dotychczasowe umorzenie oraz odpisy z tytułu trwałej utraty wartości. Rzeczowe składniki aktywów amortyzuje się od pierwszego dnia miesiąca następującego po miesiącu, w którym dany składnik przyjęto do użytkowania przy zastosowaniu metody liniowej przez przewidywany okres użytkowania, zgodnie z planem amortyzacji przyjętym przez PZU, który odpowiada ich szacowanemu okresowi użyteczności ekonomicznej, przy zastosowaniu rocznych stawek amortyzacji dla kluczowych składników danej kategorii, przedstawionych poniżej. W uzasadnionych przypadkach PZU może ustalać indywidualnie stawki amortyzacji zgodnie z obowiązującym planem amortyzacji.

Kategoria aktywów	Stawka amortyzacji dla kluczowych składników danej kategorii
Maszyny i urządzenia techniczne	10% - 40%
Środki transportu	14% - 33%
Sprzęt informatyczny	14,30% - 40%
Pozostałe aktywa trwałe	7% - 20%

Rzeczowe składniki aktywów o wartości jednostkowej nieprzekraczającej 3 500 zł zaliczane są do kosztów w miesiącu oddania ich do używania.

12.5 Środki pieniężne

Środki pieniężne obejmują głównie środki pieniężne w kasie oraz na bieżących rachunkach bankowych, a ponadto weksle, чеки obce, środki pieniężne w drodze.

Środki pieniężne wykazywane są w wartości nominalnej.

12.6 Rozliczenia międzyokresowe kosztów i przychodów

Do rozliczeń międzyokresowych zaliczane są poniesione i zarachowane koszty dotyczące w całości lub w części okresów przypadających po dniu bilansowym i obejmują w szczególności koszty związane ze składkami ubezpieczeniowymi, które zostaną zarobione w okresach późniejszych (tj. między innymi koszty akwizycji, koszty opłat obowiązkowych, o ile mogą wywierać istotny wpływ na sprawozdanie finansowe).

W przypadku ubezpieczeń majątkowych odraczaniu w czasie podlegają prowizje akwizycyjne oraz część pośrednich kosztów akwizycji związanych z zawieraniem i odnawianiem polis ubezpieczeniowych w szczególności koszty działań związane bezpośrednio z procesami sprzedażowymi, które nie mogą zostać zakwalifikowane jako bezpośrednie koszty akwizycji, przede wszystkim koszty działań związanych z: procesami zawierania umów i underwritingu w jednostkach sprzedażowych (wyodrębnianych na podstawie ankiet czasu pracy), automatycznym i manualnym wprowadzaniem polis do systemów produkcyjnych (ewidencja sprzedaży) oraz funkcjonowaniem contact center w zakresie sprzedaży polis.

12.6.1. Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego

Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego wykazywane są po skompensowaniu z rezerwą z tytułu odroczonego podatku dochodowego.

12.6.2. Czynne rozliczenia międzyokresowe

Koszty (w tym m.in.: koszty informatyczne, opłat obowiązkowych ponoszonych zgodnie z wymogami przepisów prawa itp.) są rozliczane stosownie do upływu czasu lub wielkości świadczeń, o ile mogą one wywierać istotny wpływ na sprawozdanie finansowe.

Do rozliczeń międzyokresowych zaliczane są między innymi zarachowane przychody z tytułu reasekuracji wynikające ze zdarzeń gospodarczych zaistniałych do dnia bilansowego, a których rozliczenie zgodnie z warunkami umownymi nastąpi w przyszłości.

12.6.3. Bierne rozliczenia międzyokresowe

Do biernych rozliczeń międzyokresowych zaliczane są koszty oraz nakłady inwestycyjne dotyczące bieżącego okresu sprawozdawczego ponoszone w okresie następnym, których nie ujęto jako zobowiązania lub rezerwy, w tym w szczególności z tytułu kosztów akwizycji, opłat obowiązkowych oraz reasekuracji biernej.

Rozliczenia międzyokresowe z tytułu reasekuracji obejmują zarachowane koszty wynikające ze zdarzeń gospodarczych zaistniałych do dnia bilansowego, a których rozliczenie zgodnie z warunkami umownymi nastąpi w przyszłości.

12.6.4. Przychody przyszłych okresów

W ramach przychodów przyszłych okresów ujmowane są między innymi odroczone prowizje reasekuracyjne rozliczane wspólnie do składki zarobionej na udziale reasekuratorów.

12.7 Kapitały własne

12.7.1. Kapitał podstawowy

Kapitał podstawowy ujmowany jest w księgach rachunkowych w wartości nominalnej i zarejestrowanej w Krajowym Rejestrze Sądowym.

12.7.2. Kapitał zapasowy

Kapitał zapasowy tworzony jest i podlega dystrybucji zgodnie z postanowieniami Kodeksu spółek handlowych (t.j. Dz. U. z 2019 roku, poz. 505 z późn. zm., „KSH”) oraz statutu PZU.

Kapitał zapasowy tworzy się z podziału zysku netto lat ubiegłych i przenoszonej części kapitału z aktualizacji wyceny w momencie rozliczenia zbycia lub likwidacji uprzednio przeszacowanych środków trwałych.

12.7.3. Kapitał z aktualizacji wyceny

W pozycji ujmowane są skutki:

- przeszacowania wartości akcji i udziałów w jednostkach podporządkowanych (wyłącznie powyżej ceny nabycia) po uwzględnieniu korespondującej zmiany aktywów lub rezerwy z tytułu podatku odroczonego;
- przeszacowania lokat zaklasyfikowanych do portfela dostępnych do sprzedaży (powyżej i poniżej ceny nabycia, a w przypadku dłużnych instrumentów finansowych skorygowanej ceny nabycia) po uwzględnieniu korespondującej zmiany aktywów lub rezerwy z tytułu podatku odroczonego;
- przeszacowania wartości środków trwałych dokonywanego zgodnie z właściwymi przepisami. Ostatnie takie przeszacowanie środków trwałych przeprowadzono na 1 stycznia 1995 roku.

12.7.4. Zysk (strata) z lat ubiegłych

Pozycja ta obejmuje zysk netto (stratę netto) lat ubiegłych, w tym wynik finansowy netto wynikający ze zmian zasad rachunkowości, który(a) nie został(a) podzielony (pokryta) przez Walne Zgromadzenie.

12.8 Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe

Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe tworzy się na pokrycie bieżących i przyszłych roszczeń oraz kosztów, jakie mogą wynikać z zawartych umów ubezpieczenia i umów reasekuracji czynnej. Rezerwy tworzone są z zachowaniem zasady ostrożności. W przypadku, gdy posiadane informacje nie pozwalają na ustalenie wartości rezerw techniczno-ubezpieczeniowych z reasekuracji

czynnej według metod, o których mowa poniżej, rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe są tworzone w wysokości udokumentowanej przez cedentów.

12.8.1. Rezerwa składek

Rezerwa składek przeznaczona jest na pokrycie kosztów mogących powstać po końcu okresu sprawozdawczego, a wynikających z umów ubezpieczenia zawartych przed końcem okresu sprawozdawczego.

Rezerwę składek tworzy się jako składkę przypisaną przypadającą na następne okresy sprawozdawcze, proporcjonalnie do okresu na jaki składka została przypisana. Rezerwę składek ustala się na koniec każdego okresu sprawozdawczego metodą indywidualną, z dokładnością do jednego dnia.

Dla grup ubezpieczeń, dla których stwierdzono nierównomierny rozkład ryzyka w czasie, rezerwę składek tworzy się w wysokości zależnej od rozkładu tego ryzyka w czasie w oparciu o rozkłady statystyczne.

Udział reasekuratorów w rezerwie składek ustala się w wysokości zgodnej z warunkami odpowiednich umów reasekuracyjnych, w wysokości proporcjonalnej do ochrony reasekuracyjnej przypadającej na okresy po końcu danego okresu sprawozdawczego.

12.8.2. Rezerwy na ryzyka niewygaście

Rezerwę na ryzyka niewygaście tworzy się jako uzupełnienie rezerwy składek, na pokrycie przyszłych odszkodowań, świadczeń i kosztów w odniesieniu do umów ubezpieczenia, które nie wygasają z ostatnim dniem okresu sprawozdawczego.

Kalkulację rezerwy na ryzyka niewygaście przeprowadza się dla grup ubezpieczeń na koniec każdego okresu sprawozdawczego.

Ogólną kwotę rezerwy na ryzyka niewygaście ustala się dla tych grup, dla których wskaźnik szkodowości bieżącego roku jest większy niż 100%, jako różnicę pomiędzy iloczynem rezerwy składek i wskaźnika szkodowości bieżącego roku obrotowego, a rezerwą składek - dotyczącymi tego samego okresu ubezpieczenia. Udział reasekuratorów w rezerwie na ryzyka niewygaście ustala się w wysokości zgodnej z warunkami odpowiednich umów reasekuracyjnych.

12.8.3. Rezerwa na niewypłacone odszkodowania i świadczenia

Rezerwa na niewypłacone odszkodowania i świadczenia obejmuje:

- rezerwę na niewypłacone odszkodowania i świadczenia za szkody i wypadki zaistniałe i zgłoszone do końca okresu sprawozdawczego (zawierającą w sobie część rezerwy na skapitalizowaną wartość rent);
- rezerwę na szkody i wypadki zaistniałe do końca okresu sprawozdawczego i niezgłoszone (zawierającą w sobie część rezerwy na skapitalizowaną wartość rent);
- rezerwę na koszty likwidacji szkód.

Wszystkie powyższe rezerwy za wyjątkiem części dotyczącej rezerwy na skapitalizowaną wartość rent ujmują się w wartości nominalnej, tj. bez ich dyskontowania.

Rezerwa na skapitalizowaną wartość rent podlega dyskontowaniu.

Rezerwa na szkody zgłoszone i niewypłacone

Rezerwę na szkody zgłoszone niezlikwidowane i zlikwidowane niewypłacone („RBNP”, Reported But Not Paid, lub „I rezerwa”) ustala się w wysokości określonej metodą indywidualną przez komórki likwidacji szkód lub też, jeśli posiadane informacje nie pozwalają na ocenę wysokości rezerwy, w wysokości średniej szkody ustalonej metodą aktuarialną. Utworzona rezerwa uwzględnia udział własny ubezpieczonego, oczekiwany wzrost cen towarów i usług naprawczych i nie może przekraczać sumy ubezpieczenia lub sumy gwarancyjnej. Rezerwę aktualizuje się niezwłocznie po uzyskaniu informacji mających wpływ na jej wysokość, metodą indywidualnej oceny lub szacunku szkód i świadczeń.

Rezerwa na szkody i wypadki zaistniałe i niezgłoszone

Rezerwę na szkody i wypadki zaistniałe i niezgłoszone („IBNR”, Incurred But Not Reported, lub „II rezerwa”) tworzy się na szkody i świadczenia nie zgłoszone do dnia bilansowego, na który tworzona jest rezerwa. IBNR wylicza się przy wykorzystaniu metod analizy trójkątów szkód: uogólnionej metody Chain Ladder, a w przypadku niewielkiej liczby lub wartości szkód - metody Bornhuettera-Fergusona w podziale na lata, w których powstały szkody. Podstawą do wyliczeń są roczne trójkąty zarówno szkód wypłaconych, jak i szkód zgłoszonych. Przy ustalaniu rezerwy uwzględniana jest niepewność związana z zadośćuczynieniami w

szkodach osobowych. W przypadku tego typu roszczeń zmiany w otoczeniu prawnym i nieugruntowane orzecznictwo mogą wpływać na ostateczną wartość wypłaconych świadczeń.

Rezerwa na koszty likwidacji szkód

Rezerwa na koszty likwidacji szkód jest ustalana na koniec każdego okresu sprawozdawczego jako suma rezerwy na bezpośrednie i pośrednie koszty likwidacji szkód.

Rezerwę na bezpośrednie koszty likwidacji dla szkód zgłoszonych ustala się indywidualnie dla każdej szkody, zaś dla szkód zaistniałych i niezgłoszonych - przy wykorzystaniu uogólnionej metody Chain Ladder (na podstawie analizy trójkątów kosztów, w podziale na lata, w których powstały szkody).

Rezerwę na pośrednie koszty likwidacji szkód tworzy się metodą aktuarialną jako iloczyn wskaźnika udziału pośrednich kosztów likwidacji w wypłaconych odszkodowaniach oraz bezpośrednich kosztach likwidacji szkód i sumy rezerwy na szkody zgłoszone i niewypłacone, rezerwy na szkody i wypadki zaistniałe i niezgłoszone oraz rezerwy na bezpośrednie koszty likwidacji szkód.

Rezerwa na skapitalizowaną wartość rent

Rezerwa na skapitalizowaną wartość renty wyliczana jest indywidualnie, jako wartość obecna renty (dożywotniej lub czasowej), płatnej z góry.

Dla rent dożywotnich okres, przez jaki renta będzie wypłacana ustala się na podstawie tablic trwania życia publikowanych przez Główny Urząd Statystyczny. Dodatkowo, przy ustalaniu rezerwy na skapitalizowaną wartość rent uwzględnia się koszt przyszłej ich obsługi w wysokości 3% wartości wypłaconych świadczeń.

Przy wyliczaniu rezerwy na skapitalizowaną wartość rent, przyszły wzrost średniej renty szacuje się na podstawie danych historycznych z uwzględnieniem innych informacji mogących mieć wpływ na przyszły wzrost rent (przykładowo wzrost świadomości ubezpieczeniowej, zmiany legislacyjne, itp.).

Zarówno na 31 grudnia 2019 roku, jak i na 31 grudnia 2018 roku dla wszystkich rent przyjęto stopę techniczną w wysokości 3,6% oraz stopę wzrostu rent w wysokości 3,9%, oszacowaną w oparciu o prognozy inflacji oraz wzrostu wynagrodzeń.

Na koniec każdego okresu sprawozdawczego metodami aktuarialnymi tworzona jest również rezerwa na skapitalizowaną wartość rent, ze szkód zaistniałych po 31 grudnia 1990 roku i do dnia bilansowego nieujawnionych jako renty (IBNR rentowy).

Na koniec każdego okresu sprawozdawczego ustala się wysokość dodatkowej rezerwy przeznaczonej na pokrycie kosztów wynikających z podwyższenia świadczeń rentowych pochodzących z tzw. starego portfela. Doszacowania dokonuje się dla tych rentobiorców, dla których wyliczono analogiczną rezerwę na koniec 1997 roku, a świadczenie na koniec okresu sprawozdawczego jest niższe niż określony procent obecnej wartości średnich wynagrodzeń w latach 1960-1990. Dla różnicy pomiędzy świadczeniami satysfakcjonującymi a świadczeniami faktycznymi obliczana jest, zgodnie z obowiązującymi zasadami, skapitalizowana wartość rent.

Udział reasekuratorów w rezerwach techniczno-ubezpieczeniowych

Udział reasekuratorów w rezerwach na niewypłacone odszkodowania i świadczenia ustalany jest w wysokości zgodnej z warunkami odpowiednich umów reasekuracyjnych.

12.8.4. Rezerwa na wyrównanie szkodowości (ryzyka)

Rezerwę na wyrównanie szkodowości (ryzyka) tworzy się w wysokości mającej zapewnić wyrównanie przyszłych wahań współczynnika szkodowości na udziale własnym, zgodnie z rozporządzeniem w sprawie rachunkowości ubezpieczycieli.

12.8.5. Rezerwa na premie i rabaty (rezerwa na udział w zysku)

Rezerwa tworzona jest dla umów ubezpieczenia przewidujących powiększanie przyszłych świadczeń, w tym również wypłatę udziału ubezpieczonych w zysku.

Wysokość rezerwy na koniec danego okresu ustalana jest na podstawie aktualnie przewidywanej ostatecznej kwoty zwiększenia świadczenia (lub zmniejszenia składki), wprost proporcjonalnie do składki zarobionej na koniec danego okresu.

12.8.6. Oszacowane regresy i odzyski

Ustalając wartość przyszłych wypłat odszkodowań i świadczeń PZU szacuje metodami aktuarialnymi wartość przewidywanych, przyszłych zwrotów kosztów na skutek przejścia roszczeń wobec osób trzecich (regresy), praw własności do ubezpieczonego majątku (odzyski) oraz dotacji na pokrycie części odszkodowań należnych producentom rolnym ze szkód spowodowanych przez suszę, należnych Spółce zgodnie z postanowieniami ustawy o ubezpieczeniach upraw rolnych i zwierząt gospodarskich (t.j. Dz. U. z 2019 roku, poz. 477). Przy szacowaniu wielkości regresów, odzysków i dotacji uwzględnia się koszty windykacji regresów i odzysków oraz koszty związane z pozyskaniem dotacji.

Podstawą ustalenia przyszłych regresów i odzysków są roczne trójkąty otrzymanych regresów i odzysków. Wartość przyszłych regresów i odzysków wyliczana jest przy wykorzystaniu uogólnionej metody Chain Ladder, w podziale na lata, w których powstały szkody.

Przy szacowaniu wartości przyszłych zwrotów kosztów na skutek przejścia roszczeń wobec osób trzecich oraz praw własności do ubezpieczonego majątku, udział sumy otrzymanych i oszacowanych regresów i odzysków w koszcie odszkodowań i świadczeń danego roku zaistnienia szkody nie może przekroczyć średniej arytmetycznej udziału otrzymanych regresów i odzysków w koszcie odszkodowań i świadczeń z trzech kolejnych lat zaistnienia szkody, bezpośrednio poprzedzających rok, dla którego dokonuje się ustaleń.

12.9 Pozostałe rezerwy

W pozycji „Pozostałe rezerwy” wykazuje się rezerwy na pewne lub o dużym stopniu prawdopodobieństwa przyszłe koszty wynikające z przeszłych zdarzeń, których kwota lub termin zapłaty są niepewne, ale których kwotę można w wiarygodny sposób oszacować. W szczególności tworzy się rezerwy na odprawy emerytalne, na niewykorzystane urlopy, na straty z transakcji gospodarczych w toku, udzielone poręczenia i gwarancje, straty z tytułu toczących się postępowań i roszczeń stron trzecich.

W pozycji „Pozostałe rezerwy” wykazuje się również rezerwę z tytułu odroczonego podatku dochodowego, po skompensowaniu z aktywami z tytułu odroczonego podatku dochodowego.

Koszty utworzenia rezerw zalicza się odpowiednio do pozostałych kosztów technicznych na udziale własnym, pozostałych kosztów operacyjnych lub kosztów administracyjnych, zależnie od rodzaju przyszłego zobowiązania.

12.9.1. Rezerwa na odprawy emerytalne i rentowe

Na mocy przepisów ustawy z dnia 26 czerwca 1974 roku Kodeks pracy (t.j. Dz. U. z 2019 roku, poz. 1040 z późn. zm., „Kodeks pracy”) pracownicy PZU są uprawnieni do otrzymania odprawy emerytalnej lub odprawy rentowej w wysokości jednomiesięcznego wynagrodzenia w momencie przejścia odpowiednio na emeryturę lub na rentę z tytułu niezdolności do pracy.

Koszty odpraw emerytalnych i rentowych oszacowane metodami aktuarialnymi rozpoznaje się memoriałowo przy zastosowaniu metody prognozowanych uprawnień jednostkowych.

Zyski i straty aktuarialne rozpoznaje się w całości w okresie, w którym wystąpiły.

12.9.2. Rezerwa na niewykorzystane urlopy

Wartość rezerwy na niewykorzystane urlopy ustala się stosując metodę zobowiązań w oparciu o różnicę pomiędzy faktycznym stanem wykorzystania urlopów przez pracowników a stanem jaki istniałby, gdyby urlopy były wykorzystywane proporcjonalnie do upływu czasu w okresie, za który te urlopy przysługują pracownikom zgodnie z obowiązującymi przepisami.

12.9.3. Rezerwa na odprawy pośmiertne

Na mocy przepisów Kodeksu Pracy w razie śmierci pracownika w czasie trwania stosunku pracy lub w czasie pobierania zasiłku z tytułu niezdolności do pracy wskutek choroby, rodzinie przysługuje od pracodawcy odprawa pośmiertna, której wysokość jest uzależniona od okresu zatrudnienia pracownika u danego pracodawcy i stanowi równowartość wynagrodzenia za okres od 1 do 6 miesięcy.

Rezerwę z tytułu odpraw pośmiertnych wycenia się w wartości bieżącej zdyskontowanych przepływów finansowych.

12.10 Zobowiązania i fundusze specjalne

12.10.1. Zobowiązania z tytułu depozytów reasekuratorów

Zobowiązania depozytowe wobec reasekuratorów wykazywane są w księgach w kwocie wymaganej zapłaty, zgodnie z zawartymi umowami reasekuracyjnymi.

12.10.2. Zobowiązania z tytułu emisji własnych dłużnych papierów wartościowych oraz pobranych pożyczek

Zobowiązania z tytułu emisji własnych dłużnych papierów wartościowych oraz pobranych pożyczek wykazuje się wg skorygowanej ceny nabycia.

12.10.3. Inne zobowiązania

Zobowiązania wykazywane są w kwocie wymagającej zapłaty.

12.10.4. Fundusze specjalne

W pozycji „Fundusze specjalne” wykazuje się:

- saldo Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych („ZFŚS”), tworzonego zgodnie z ustawą z 4 marca 1994 roku o zakładowym funduszu świadczeń socjalnych (t.j. Dz. U. z 2019 roku, poz. 1352 z późn. zm.) w ciężar kosztów. ZFŚS zwiększa się także m.in. z odpisu z zysku netto na mocy uchwał Walnego Zgromadzenia;
- saldo Funduszu Prewencyjnego, tworzonego z odpisów w ciężar kosztów, zgodnie z zasadami określonymi w ustawie o działalności ubezpieczeniowej oraz statucie PZU.

Stan funduszy specjalnych powiększają wszelkie dochody z lokowania środków tych funduszy.

12.11 Przychody ze sprzedaży usług ubezpieczeniowych

Przychody z tytułu przypisu składek ubezpieczeniowych brutto rozpoznawane są w dniu zawarcia umowy ubezpieczenia, niezależnie od momentu rozpoczęcia ochrony ubezpieczeniowej.

Udział reasekuratorów w składce ustalony został dla tych grup ubezpieczeń, dla których istnieje pokrycie reasekuracyjne, w takiej części, w jakiej składka podlega cesji zgodnie z odpowiednimi umowami reasekuracyjnymi.

12.12 Przychody i koszty działalności lokacyjnej

12.12.1. Przychody z nieruchomości i koszty ich utrzymania

Przychody z nieruchomości stanowiących lokaty, takie jak otrzymane opłaty dzierżawne, czynsze z tytułu najmu oraz inne przychody związane z gospodarowaniem nieruchomościami, wykazywane są w pozycji „Przychody z lokat w nieruchomości” w ogólnym rachunku zysków i strat.

Koszty utrzymania nieruchomości przeznaczonych na cele inwestycyjne wykazywane są w pozycji „Koszty utrzymania nieruchomości” w ogólnym rachunku zysków i strat.

Koszty utrzymania nieruchomości wykorzystywanych na własne potrzeby są wykazywane w technicznym rachunku ubezpieczeń majątkowych i osobowych w pozycji „Koszty administracyjne”.

12.12.2. Przychody i koszty z tytułu dłużnych papierów wartościowych

Wynik z wyceny dłużnych papierów wartościowych do wysokości skorygowanej ceny nabycia zalicza się do przychodów z dłużnych papierów wartościowych.

Różnicę pomiędzy wartością godziwą na dzień bilansowy, a wartością wg skorygowanej ceny nabycia ujmuje się:

- w przypadku dłużnych papierów wartościowych (nieuwzględnianych przy wyliczaniu rezerwy na skapitalizowaną wartość świadczeń rentowych oraz premie i rabaty) zaliczonych do lokat dostępnych do sprzedaży – w pozycji „Kapitał z aktualizacji wyceny”;

- w przypadku dłużnych papierów wartościowych zaliczonych do lokat przeznaczonych do obrotu – w pozycji „Niezrealizowane zyski” bądź „Niezrealizowane straty na lokatach”.

Zrealizowane zyski/straty z tytułu sprzedaży/wykupu dłużnych papierów wartościowych wykazywane są w pozycji „Wynik dodatni/ujemny z realizacji lokat”.

12.12.3. Zyski i straty z akcji i udziałów oraz jednostek uczestnictwa i certyfikatów inwestycyjnych w funduszach inwestycyjnych

Niezrealizowane zyski i straty z tytułu wyceny akcji, jednostek uczestnictwa i certyfikatów inwestycyjnych w funduszach inwestycyjnych zakwalifikowanych do portfela lokat przeznaczonych do obrotu rozpoznawane są w wysokości różnicy pomiędzy wartością godziwą a ceną nabycia lub wartością bilansową na koniec poprzedniego roku obrotowego (w przypadku, gdy walory te zakupiono w poprzednich latach) w pozycji „Niezrealizowane zyski/straty z lokat”.

Niezrealizowane zyski i straty z tytułu wyceny akcji, jednostek uczestnictwa i certyfikatów inwestycyjnych w funduszach inwestycyjnych zakwalifikowanych do portfela lokat dostępnych do sprzedaży, które nie są uwzględniane przy ustalaniu wartości rezerw techniczno-ubezpieczeniowych, ujmowane są w kapitale z aktualizacji wyceny.

Zrealizowane zyski i straty z tytułu sprzedaży akcji, jednostek uczestnictwa i certyfikatów inwestycyjnych w funduszach inwestycyjnych ewidencjonowane są w pozycji „Wynik dodatni/ujemny z realizacji lokat”.

Odpisy z tytułu trwałej utraty wartości lokat utworzone w okresie sprawozdawczym wykazywane są w pozycji „Wynik ujemny z rewaloryzacji lokat”, a przychody z tytułu rozwiązania odpisów utworzonych w poprzednich okresach wykazywane są w pozycji „Wynik dodatni z rewaloryzacji lokat”.

Przychody z dywidend ujmowane są w wartości brutto z datą powstania prawa do dywidendy.

12.12.4. Przychody z tytułu odsetek z lokat terminowych w instytucjach kredytowych

Przychody z tytułu odsetek od depozytów w instytucjach kredytowych rozpoznaje się na zasadzie memoriałowej, zgodnie z którą wykazuje się wszystkie odsetki dotyczące danego okresu sprawozdawczego, niezależnie od terminu ich otrzymania. Jeżeli termin wygaśnięcia lokaty następuje po dniu bilansowym, odsetki nalicza się wg efektywnej stopy procentowej od dnia następującego po dniu otwarcia lokaty do dnia bilansowego łącznie.

12.12.5. Przychody z lokat netto (po uwzględnieniu kosztów) przeniesione z ogólnego rachunku zysków i strat

Przychody z lokat uwzględniane w wyliczeniu rezerwy na skapitalizowaną wartość rent oraz rezerwy na premie i rabaty są przenoszone z ogólnego rachunku zysków i strat do technicznego rachunku ubezpieczeń majątkowych i osobowych.

W związku z łącznym inwestowaniem (lokowaniem) środków własnych ubezpieczyciela oraz brakiem rozgraniczenia tych lokat, wartość przychodów z działalności lokacyjnej do przeniesienia z ogólnego rachunku zysków i strat do technicznego rachunku ubezpieczeń majątkowych i osobowych ustala się jako iloczyn stanu rezerwy na skapitalizowaną wartość rent na początek miesiąca i uzyskanej w tym miesiącu rentowności obligacji Skarbu Państwa utrzymywanych do terminu wymagalności, z uwzględnieniem odpowiednich kosztów działalności lokacyjnej.

12.12.6. Koszty działalności lokacyjnej

Koszty działalności lokacyjnej to wewnętrzne i zewnętrzne koszty wynikające z prowadzonej działalności lokacyjnej, w tym koszty zarządzania lokatami, prowizje bankowe, prowizje biur maklerskich oraz amortyzacja i koszty utrzymania nieruchomości, z wyłączeniem amortyzacji i kosztów utrzymania nieruchomości wykorzystywanych na własne potrzeby, klasyfikowanych jako koszty administracyjne.

12.13 Koszty odszkodowań i świadczeń

W kosztach okresu sprawozdawczego ujmowane są wszelkie koszty wypłaconych odszkodowań i świadczeń za szkody i wypadki powstałe w okresie sprawozdawczym i w okresach ubiegłych, wraz z bezpośrednimi i pośrednimi kosztami likwidacji szkód oraz zmianą stanu rezerw na niewypłacone odszkodowania i świadczenia, po pomniejszeniu o wszelkie otrzymane regresy, odzyski i dotacje, a także zmianę stanu oszacowanych regresów, odzysków i dotacji.

Udział reasekuratorów w odszkodowaniach i świadczeniach ustalony został dla tych grup ubezpieczeń, dla których istnieje pokrycie reasekuracyjne, w takiej części, w jakiej reasekuratorzy uczestniczą w odszkodowaniach i świadczeniach zgodnie z warunkami odpowiednich umów reasekuracyjnych obowiązujących w danym okresie.

Koszty likwidacji szkód i świadczeń obejmują bezpośrednie i pośrednie koszty związane z wykonywaniem czynności, które zmierzają do rozpatrzenia i zamknięcia spraw zgłoszonych lub wspierają czynności zmierzające do rozpatrzenia i zamknięcia tych spraw.

12.14 Koszty działalności ubezpieczeniowej

Koszty działalności ubezpieczeniowej ujmowane są memoriałowo wspólnie do osiągniętych przychodów.

12.14.1. Koszty akwizycji

Koszty akwizycji obejmują koszty związane z zawieraniem i odnawianiem umów ubezpieczenia oraz umów reasekuracji czynnej. Do bezpośrednich kosztów akwizycji zalicza się między innymi koszty prowizji pośredników ubezpieczeniowych, koszty wynagrodzeń pracowników związane z zawieraniem umów ubezpieczenia, koszty atestów, ekspertyz, badań związanych z ryzykiem przyjmowanym, koszty włączenia umowy reasekuracji do portfela reasekuracji oraz prowizje i udziały cedentów w zyskach. Do pośrednich kosztów akwizycji zalicza się koszty związane z reklamą i promocją produktów ubezpieczeniowych oraz koszty związane z badaniem wniosków i wystawianiem polis.

Koszty prowizji ujmowane są w tym samym okresie, w którym rozpoznana została składka przypisana stanowiąca podstawę naliczenia prowizji, niezależnie od momentu jej faktycznej wypłaty.

Koszty akwizycji odraczane są na zasadach stosowanych przy ustalaniu rezerwy składek poprzez odnoszenie odpowiedniej części kosztów na pozycję „Aktywowane koszty akwizycji” i następnie amortyzowane w ciężar technicznego rachunku ubezpieczeń przez okres ochrony ubezpieczeniowej. Zmiana stanu aktywowanych kosztów akwizycji koryguje saldo kosztów akwizycji.

Aktywowane w bilansie koszty akwizycji podlegają testom na utratę wartości poprzez ich uwzględnienie w wyliczeniu rezerwy na ryzyka niewygasłe.

12.14.2. Koszty administracyjne

Koszty administracyjne obejmują koszty działalności ubezpieczeniowej, niezaliczone do kosztów akwizycji, odszkodowań i świadczeń lub kosztów działalności lokacyjnej, związane z inkasem składek, zarządzaniem portfelem umów ubezpieczeniowych, umów reasekuracji oraz ogólnym zarządzaniem zakładem ubezpieczeń.

12.14.3. Prowizje reasekuracyjne i udział w zyskach reasekuratorów

Koszty działalności ubezpieczeniowej korygowane są o wartość otrzymanych lub należnych od brokerów i reasekuratorów prowizji reasekuracyjnych i udziałów w zyskach reasekuratorów i retrocesjonariuszy (w ramach reasekuracji biernej i retrocesji). Wartość otrzymanych lub należnych prowizji reasekuracyjnych korygowana jest o wysokość odroczonej prowizji reasekuracyjnych, w części dotyczącej przyszłych okresów sprawozdawczych.

12.15 Transakcje w walutach obcych

Wyrażone w walutach obcych składniki aktywów i pasywów podlegają przeliczeniu na dzień bilansowy według kursu średniego NBP obowiązującego na ten dzień.

Wyrażone w walutach obcych operacje gospodarcze ujmuje się w księgach rachunkowych na dzień ich przeprowadzenia odpowiednio po kursie średnim ustalonym dla danej waluty przez NBP na dzień poprzedzający dzień przeprowadzenia operacji, chyba, że w zgłoszeniu celnym lub innym wiążącym PZU dokumencie ustalony został inny kurs.

12.16 Podatek dochodowy

Podatek dochodowy wykazany w rachunku zysków i strat obejmuje część bieżącą i część odroczoną.

Bieżące zobowiązania z tytułu podatku dochodowego nalicza się zgodnie z przepisami podatkowymi obowiązującymi w Polsce.

Wykazywana w rachunku zysków i strat część odroczonego stanowi różnicę pomiędzy stanem rezerw i aktywów z tytułu podatku odroczonego na koniec i na początek okresu sprawozdawczego, z zastrzeżeniem, że rezerwy i aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego dotyczące operacji rozliczanych z kapitałem własnym odnosi się na kapitał własny.

Wysokość rezerwy i aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego ustala się metodą bilansową przy uwzględnieniu stawek podatku dochodowego od osób prawnych, które - zgodnie z oczekiwaniami - będą obowiązywały w momencie realizacji aktywa lub rezerwy, zgodnie z przepisami prawa podatkowego wydanymi w Polsce do dnia bilansowego.

PZU podlegając polskim przepisom prawa podatkowego ma możliwość efektywnego skompensowania należności i zobowiązań podatkowych poprzez płacenie podatku dochodowego od osób prawnych w kwocie netto. Dlatego też w sprawozdaniu finansowym prezentacja rezerw i aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego następuje po skompensowaniu.

13. Wskazanie, objaśnienie i kwantyfikacja istotnych różnic pomiędzy PSR i MSSF

Z uwagi na fakt, że PZU sporządził pierwsze skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy PZU wg MSSF za rok zakończony 31 grudnia 2005 roku i zaprezentował w nim dane porównywalne za rok poprzedzający, datą przejścia Grupy PZU na stosowanie MSSF był dzień 1 stycznia 2004 roku. Na podstawie punktu 17 załącznika D do MSSF 1 wskazania, objaśnienia i kwantyfikacja istotnych różnic pomiędzy PSR i MSSF zakładają, że hipotetyczną datą przejścia PZU na stosowanie MSSF dla potrzeb sprawozdawczości jednostkowej był również dzień 1 stycznia 2004 roku (w celu kalkulacji różnic pomiędzy MSSF a PSR zaprezentowanych poniżej), pomimo faktu, że PZU nie sporządza jednostkowych sprawozdań finansowych według MSSF.

Poniżej przedstawiono opis istotnych różnic pomiędzy zasadami rachunkowości określonymi w PSR a MSSF, które miałyby wpływ na wynik finansowy lub kapitały własne w jednostkowym sprawozdaniu finansowym PZU sporządzonym zgodnie z MSSF.

13.1 Wycena jednostek podporządkowanych

W jednostkowym sprawozdaniu finansowym według PSR, udziały i akcje w jednostkach podporządkowanych wyceniane są metodą praw własności, opisaną szczegółowo w punkcie 12.2.2 Wprowadzenia do sprawozdania finansowego.

Zgodnie z MSR 27, w jednostkowym sprawozdaniu finansowym według MSSF udziały i akcje w jednostkach podporządkowanych wyceniane byłyby według kosztu nabycia z uwzględnieniem odpisów z tytułu utraty wartości.

13.2 Wycena nieruchomości

Zgodnie z przepisami rozporządzenia w sprawie rachunkowości ubezpieczycieli, wszystkie nieruchomości (wykorzystywane na własne potrzeby oraz inwestycyjne) wycenia się według cen nabycia lub kosztu wytworzenia, pomniejszonych o dotychczasowe umorzenie oraz odpisy z tytułu trwałej utraty wartości.

Na dzień przejścia na stosowanie MSSF (tj. 1 stycznia 2004 roku) dokonano ustalenia kosztu wytworzenia posiadanych nieruchomości wykorzystywanych na własne potrzeby, odnosząc różnicę na niepodzielony wynik z lat ubiegłych. W późniejszych okresach powoduje to różnicę w wartości księgowej netto skumulowanego umorzenia oraz wysokości naliczanej amortyzacji tych nieruchomości.

Według MSSF nieruchomości przeznaczone na cele inwestycyjne wycenia się w wartości godziwej ustalonej na dzień bilansowy, a zmiany wartości godziwej w ciągu okresu sprawozdawczego odnosi w ciężar rachunku zysków i strat danego okresu.

W przypadku, gdy nieruchomość wykorzystywana na własne potrzeby staje się nieruchomością inwestycyjną, wykazywaną w wartości godziwej, amortyzacja jest kontynuowana do dnia reklasyfikacji, a ustalona na ten dzień różnica pomiędzy wartością bilansową a jej wartością godziwą odnoszona jest na inne całkowite dochody.

13.3 Kapitał z aktualizacji wyceny rzeczowych aktywów trwałych

Zgodnie z przepisami ustawy o rachunkowości oraz na podstawie odrębnych przepisów dotyczących aktualizacji wyceny rzeczowych aktywów trwałych w 1995 roku w księgach polskich dokonano przeszacowania składników rzeczowych aktywów trwałych, odnosząc jego skutki na kapitał z aktualizacji wyceny. Przeszacowanie to nie spełnia wymogów MSR 29.

13.4 Rezerwa na wyrównanie szkodowości w ubezpieczeniach majątkowych i osobowych

Zapisy rozporządzenia w sprawie rachunkowości ubezpieczycieli precyzują zasady tworzenia i wykorzystywania rezerwy na wyrównanie szkodowości. Rezerwa ta nie odnosi się do konkretnych zobowiązań wynikających z zawartych polis

ubezpieczeniowych. Zgodnie z PSR zmiana stanu rezerwy stanowi koszt bieżącego okresu, natomiast zgodnie z MSSF - alokację zysku netto.

13.5 Fundusz prewencyjny

Zgodnie z ustawą o działalności ubezpieczeniowej PZU może dokonywać odpisów na fundusz prewencyjny w ciężar kosztów bieżącego okresu. Zgodnie z przepisami rozporządzenia w sprawie rachunkowości ubezpieczycieli fundusz ten jest wykazywany jako fundusze specjalne w zobowiązaniach.

Zgodnie z zapisami MSR 37 fundusze tego typu nie mogą być tworzone w ciężar kosztów bieżącego okresu i są wykazywane jako alokacja zysku netto przy jednoczesnym rozpoznaniu kosztów działalności prewencyjnej w momencie ich poniesienia.

13.6 Zakładowy Fundusz Świadczeń Socjalnych

Jeżeli Walne Zgromadzenie PZU podejmuje decyzję o przekazaniu części wyniku netto za rok poprzedni na rzecz ZFŚS utrzymywanego przez PZU, zgodnie z PSR fakt ten wykazuje się jako podział wyniku netto roku poprzedniego, niewpływający na wynik finansowy roku obrotowego, w którym dokonano takiego podziału wyniku finansowego netto.

Powyższa transakcja spełnia definicję kosztów zawartą w MSSF i zgodnie z postanowieniami MSR 1 wykazywana jest w rachunku zysków i strat roku obrotowego, w którym dokonano przekazania części wyniku netto za rok poprzedni na rzecz ZFŚS.

13.7 Zyski i straty aktuarialne z tytułu rezerw pracowniczych

Zgodnie z PSR w wyliczeniu rezerw na odprawy emerytalne oraz odprawy pośmiertne uwzględnione są zyski i straty aktuarialne powstałe na skutek zmian założeń demograficznych oraz założeń finansowych. Zyski i straty te zgodnie z PSR wpływają na wynik finansowy roku obrotowego.

Zgodnie z MSR 19 zyski i straty aktuarialne powstałe na skutek zmian założeń demograficznych i założeń finansowych odnoszone są na inne całkowite dochody.

13.8 Oszacowane regresy i odzyski

Zgodnie z PSR zakłady ubezpieczeń, ustalając ostateczną wartość przyszłych wypłat odszkodowań i świadczeń, szacują wartość przewidywanych, przyszłych zwrotów kosztów zakładu na skutek przejęcia roszczeń wobec osób trzecich (regresy), praw własności do ubezpieczonego majątku (odzyski) oraz dotacji. Przy szacowaniu wartości przyszłych zwrotów kosztów zakładu z tytułu regresów i odzysków, w przypadku prowadzenia działalności dłużej niż 3 lata w danej grupie ubezpieczeń, udział sumy otrzymanych i oszacowanych regresów i odzysków w koszcie odszkodowań i świadczeń danego roku zaistnienia szkody nie może przekroczyć średniej arytmetycznej udziału otrzymanych regresów i odzysków w koszcie odszkodowań i świadczeń z trzech kolejnych lat zaistnienia szkody, bezpośrednio poprzedzających rok, dla którego dokonuje się ustaleń.

Zgodnie z MSSF regresy i odzyski są ujmowane w bilansie oraz rachunku wyników w wartości oszacowanej jeśli osiągnięcie z nich przychodu jest praktycznie pewne. Dlatego też powyższe ograniczenia w szacowaniu nie obowiązują.

13.9 Reklasyfikacja funduszy inwestycyjnych

W jednostkowym sprawozdaniu finansowym według PSR, jednostki uczestnictwa i certyfikaty inwestycyjne w funduszach inwestycyjnych, w sytuacji gdy nie mogą być zaklasyfikowane do przeznaczonych do obrotu, klasyfikowane są do kategorii aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży a różnica pomiędzy wartością godziwą a ceną ich nabycia odnoszona jest na kapitał z aktualizacji wyceny. Zgodnie z MSSF 9 wycena jednostek uczestnictwa oraz certyfikatów inwestycyjnych w funduszach inwestycyjnych przeprowadzana jest przez rachunek zysków i strat.

13.10 Różnice z tytułu podatku odroczonego

Dla różnic pomiędzy PSR i MSSF, opisanych powyżej, wyliczono również związany z nimi wpływ różnic z tytułu podatku odroczonego i uwzględniono go w wyliczeniu wszystkich przedstawionych korekt, o ile tylko było to zasadne.

13.11 Uzgodnienie kapitału własnego oraz wyniku finansowego netto sporządzonych według PSR i według MSSF

Opis	Pkt.	Zysk netto 1 stycznia - 31 grudnia 2019	Kapitały własne 31 grudnia 2019	Zysk netto 1 stycznia - 31 grudnia 2018	Kapitały własne 31 grudnia 2018
Jednostkowe sprawozdanie finansowe według PSR		2 651 012	14 956 862	2 711 879	13 924 661
Wycena jednostek podporządkowanych ¹⁾	13.1	(18 542)	(4 489 157)	(11 451)	(4 207 099)
Wycena nieruchomości	13.2, 13.3	(8 170)	59 956	(27 607)	62 548
Rezerwa na wyrównanie szkodowości w ubezpieczeniach majątkowych i osobowych	13.4	(4 662)	611 222	34 321	615 885
Fundusz prewencyjny	13.5	(3 757)	18 478	(5 527)	22 235
Zakładowy Fundusz Świadczeń Socjalnych	13.6	(7 323)	-	(6 714)	-
Zyski i straty aktuarialne z tytułu rezerw pracowniczych	13.7	(1 005)	-	3 226	-
Oszacowane regresy i odzyski	13.8	(3 316)	35 628	(4 199)	38 944
Reklasyfikacja funduszy inwestycyjnych	13.9	287 666	-	114 844	-
Pozostałe		11 442	(2 215)	(5 479)	(12 930)
Razem korekty		252 333	(3 766 088)	91 414	(3 480 417)
Sprawozdanie finansowe według MSSF		2 903 345	11 190 774	2 803 293	10 444 244

¹⁾ PZU nigdy nie sporządzał i nie sporządza jednostkowych sprawozdań finansowych wg MSSF. Dla potrzeb niniejszej noty przyjęto zgodnie z MSR 27 Jednostkowe sprawozdania finansowe, że lokaty w jednostkach podporządkowanych wg MSSF wyceniane są wg kosztu nabycia pomniejszonego o odpis z tytułu utraty wartości.